

Søknad – Byregion Fase 2

Søknadsnr.	2015-0035	Søknadsår	2015	Arkivsak
Støtteordning	Utviklingsprogrammet for byregioner fase 2 (2015-2017)			
Prosjektnavn	ByR Gjøvikregionen fase II			

Kort beskrivelse

Prosjektet skal i hovedsak bidra til å øke antall arbeidsplasser innenfor basisnæringene, med fokus på framtidens industri og matproduksjon, samt teknologitjenester med basis i IKT-miljøet som er under oppbygging regionalt. Disse innsatsområdene skal styrkes, hver for seg og sammen, gjennom aktiviteter rettet mot å tiltrekke næringer til regionen, kommersialisere forskningsresultater fra regionale FoU-miljøer og styrke og utvikle arbeidsplasser basert på kunnskap i eksisterende næringsliv.

Prosjektbeskrivelse

En god utviklingsstrategi må ta utgangspunkt i eksisterende næringsliv. En region kan utvikle mer effektive strategier for utvikling gjennom en samlet strategi, enn når kommunene driver utviklingsarbeid hver for seg. Det gjelder å dyrke både hver enkelt kommunes spesialiteter og samtidig knytte kommunene sammen i et regionalt fellesskap. Søkerkommunene i Gjøvikregionen slutter opp om en slik strategi, og har i fase II i Byregionprogrammet valgt å arbeide med arbeidsplassutvikling innenfor følgende prioriterte innsatsområder: INDUSTRI - MAT - IKT.

Gjøvikregionen scorer relativt høyt på nasjonale produktivitetsbarometre, i forhold til produkt- og prosessinnovasjon, og på indikatorer for innovasjonssamarbeid mellom ulike bedrifter og mellom bedrifter og FoU-institusjoner. Denne evnen til å omstille virksomheter i forhold til globale trender, konjunkturendringer og etterspørsel etter nye og innovative produkter, både knyttet til industri og matproduksjon, karakteriseres som en styrke og noe av det viktigste å bygge videre på i arbeidet med arbeidsplassutvikling. Byregionprogrammet skal også bidra til å realisere potensialet regionen har for å etablere flere arbeidsplasser innen teknologibaserte tjenester.

Satsingsområdet INDUSTRI handler om å ta bransjen inn i "Industri 4.0". I Industri 4.0 knyttes produkter, prosesser og mennesker sammen på nye og mer fleksible måter ved hjelp av IKT. Regionen har gode forutsetninger for å lykkes ved å koble industri- og IKT-miljøene tettere sammen. En annen akse av regionale synergier går mellom industri, IKT og nedstrøms prosessering av matprodukter, med sikte på økt verdiskaping i regionen basert på lokale råvarer.

Satsingsområdet IKT satser på å få flere aktører innenfor bransjen til å etablere seg i regionen. Det kan både være nyetableringer og større virksomheter som flytter hele eller deler av sin aktivitet til en region som satser på tilrettelegging for dem. Det skal etableres et godt, regionalt mottaksapparat fra ide til industrialisert produkt/tjeneste for å utnytte det fulle potensialet til studenter og FoU-miljø. Gode synergier innenfor for eksempel, sikkerhetsrådgivning forventes både mot både industri og matsatsingen.

Satsingsområde MAT skal skape nye arbeidsplasser gjennom å beholde en større andel av verdiskapingen i næringskjeden i regionen. Matvareproduksjon tuftet på et nært samarbeid med kompetanseaktører som Bioforsk Apelsvoll (Østre Toten), Nofima (tidligere Matforsk), samt KSL Matmerk, skal bidra til at regionen ligger i front. "Mat fra Toten" er et eksempel på en klynge dannelse som har skapt en merkevare og oppnådd posisjon i matsektoren. Et kompetent produksjonsmiljø med lange tradisjoner skal danne grunnlag for en klar økt verdiskaping. Verdikjeden skal bygges ut gjennom knoppskyting i eksisterende næringer og etablering av ny virksomhet. Synergier skal skapes i samarbeid med industriens sterke klyngetradisjon og med IKT-miljøets nytenkning. Kunnskapsoverføring og teknologiske løsninger vil kunne gi disse synergiene.

I tillegg til potensialet for å øke antall arbeidsplasser innenfor det enkelte satsingsområde finnes det potensielle synergier mellom innsatsområdene. Smartere produkter, prosesser og distribusjonskanaler vil kunne sikre og utvikle verdiskaping regionalt uavhengig av type basisnæring, men det forutsetter samarbeid, tilrettelegging og satsing på kompetansesarbeidsplasser. Forutsetningene er dermed tilstede for at Gjøvikregionen kan ta en nasjonal posisjon innenfor kombinerende av ulike teknologiområder for å utvikle framtidens produkter og prosesser. Synergier kan også oppnås gjennom et forpliktende nærings samarbeid med tanke på å etablere nettverk og forpliktende avtaler med- og mellom FOU-institusjonene. Se figur 1, Ressurser og potensial arbeidsplassutvikling.

Prosjektet har definert fire hovedaktiviteter/utviklingsfokus som skal gjennomføres på tvers av de tre innsatsområdene (se vedlagte tids- og milepælsplan):

Utviklingsfokus 1: Utvikle og beslutte en FELLES og langsiktig næringsutviklingsstrategi for regionen. Strategien skal utvikles gjennom bruk av bl.a. en foresight-prosess som fasiliteres og gjennomføres av eksternt rådgiver. Prosessdriver og delprosjektleder skal bistå prosessen. Milepælen for denne aktiviteten er når det foreligger en omforent langsiktig næringsutviklingsplan for Gjøvikregionen/søkerkommunene, og tenkt nådd i 1. kvartal 2016.

Utviklingsfokus 2: FELLES handlingsplan for kommersialisering av forsknings- og utviklingsresultater i søkerkommunene. Tiltaket skal gjennomføres som en kombinasjon av egeninnsats fra utviklingsmiljøene og profesjonelle aktører som KoAks (kunnskapsparken) og Gjøvikregionen Næringsråd. Når man har identifisert gode case fra de ulike forskningsinstitusjonene, med stort potensial med hensyn på styrking av basisnæringer og teknologitjenester i regionen, med en tilhørende kommersialiseringssplan, har man nådd tiltakets milepæl (4. kvartal 2016).

Utviklingsfokus 3: FELLES kommunikasjonsstrategi for regionen med hensikt å attrahere nye næringslivsaktører. Til å gjennomføre dette tiltaket har prosjektet behov for en innleid/ansatt resurs som sammen med prosjektgruppen skal definere regionens ønskede posisjon og budskap i en kommunikasjonsstrategi med sikte på skaffe nyetableringer i næringslivet. Kommunikasjonsstrategi med posisjon og budskap skal være utarbeidet innen utgangen av 4. kvartal 2015 (M3), og en felles handlingsplan basert på kommunikasjonsstrategien skal være gjennomført innen 3. kvartal 2015 (M4).

Utviklingsfokus 4: Opprettelse av et FELLES program for økt endringshastighet i eksisterende næringsliv. Her skal man bruke prosjektets ressurser til å beskrive modell for økt endringshastighet i eksisterende næringsliv med utgangspunkt i Omstillingsprogrammet i Vestre Toten kommune. Til-

takets milepæl er når finansiering av et langsiktig program for økt endringshastighet i eksisterende næringsliv på plass, og dette er tenkt gjennomført innen 1. kvartal 2016.

I arbeidet med de fire hovedaktivitetene vil nettverk utvikles mellom innsatsområder, mellom næringsliv og offentlige virksomheter og andre bidragsyttere. Nettverk med andre deltagende regioner i ByR vil også tilføre regionen og prosjektet ny kunnskap og tilgang på erfaringer. Deltagelse på nasjonale samlinger i programmet vil i så måte være viktige møtepunkt i prosjektet. Milepæl 6 er når prosjektet er gjennomført i henhold til mål, effekter og resultater.

Deltatt i fase 1 av Utviklingsprogrammet for byregioner: Ja

Prosjektet er politisk forankret i alle deltagende kommuner. To samfunnsanalyser er gjennomført i fase I i tillegg til allerede eksisterende analyser av regionen. Det har vært god deltagelse fra kommunene både på lokale og nasjonale samlinger. Nettverk mellom søkerregioner i Innlandet er etablert og kontakt opprettet med regioner utenfor eget område.

Kontaktpersoner i kommunene har svart på evalueringsspørsmål fra departementet.

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Gjøvik kommune Org.nr:940155223	Kauffeldts plass 1 2815 GJØVIK	95843257
Kontakt- person	Magnus Mathisen	Kauffeldts plass 1 2815 GJØVIK	95843257
Prosjekt- leder	Gunn Mari Rusten	Jernbanetorget 3 2821 GJØVIK	47898922

Geografi

502-Gjøvik, 528-Østre Toten, 529-Vestre Toten, 536-Søndre Land, 538-Nordre Land

Spesifikasjon

Bakgrunn

Det er et regionalt ønske om et sterkt og attraktivt regionsenter som kan være en motor for hele omlandet. Det overordnede og langsiktige målet for Gjøvikregionen er å bli en mer attraktiv og utviklingsorientert region med en sterkere vekst enn det den har i dag. Å få til bedre samspill mellom kommunene vil styrke grunnlaget for vekst. Regionsenteret antas også å måtte ta en tydeligere rolle som motor i regionen. Byregionprogrammet vil være en bærende pilar i dette arbeidet.

Prosjektet har i fase I skaffet til veie kunnskap om hvordan samspillet fungerer, og hva som er de største utfordringene knyttet til videreutvikling av samhandlingen med tanke på å styrke den regionale vekstkraften i Gjøvikregionen. En felles kunnskapsplattform om hva som til nå har drevet utviklingen i regionen og hva som er framtidens muligheter og utfordringer ligger til grunn for en fremtidig, felles strategi. En region kan utvikle mer effektive strategier for utvikling gjennom en samlet strategi, enn når kommunene driver utviklingsarbeid hver for seg. Det gjelder å dyrke både hver enkelt kommunes spesialiteter og samtidig knytte kommunene sammen i et regionalt fellesskap. Alternativet er at hver enkelt kommune konkurrerer om bosetting, besøk og bedrifter

med sine nabokommuner i regionen. Kommunene har lang tids erfaring med formalisert samarbeid i regionråd og næringsråd. Dette har blant annet ført til at kommunene har mange krysningspunkt og samarbeidsprosjekter, og det er derfor viktig at Byr i Gjøvikregionen sees i sammenheng med eksisterende initiativ/prosjekter for å bidra til å oppfylle regionens langsiktige mål.

Gjøvikregionen er en godt etablert region med et eksisterende formalisert samarbeid. Det fantes derfor ved prosjektstart en rekke analyser og rapporter om sa noe om den regionale samhandlingen. Regionen har en sterk konsentrasjon av høykompetanse bedrifter innenfor industri og teknologi i Raufoss Industripark og Mustad Næringspark. Sistnevnte ligger i tilknytning til Campus Gjøvik hvor man bl.a. finner Høgskolen i Gjøvik og Fagskolen Innlandet. Det er av stor betydning for regionen at man i disse virksomhetene, og i regionens virksomheter for øvrig, har tilgang på den kompetansen som til enhver tid etterspørres.

Kunnskapsgrunnlaget viser at Gjøvikregionen helt klart er en felles bo- og arbeidsmarkedsregion. Bo- og arbeidsmarkedsregionene danner geografiske områder med begrenset intern reiseavstand, der avgrensningen er knyttet til forholdet mellom bosted og arbeidsplasser, dvs. pendling (Østlandsforskning 2014). Gjøvik har en sterk rolle som regionsenter i Gjøvikregionen. Det er en markant pendlingsstrøm fra omlandkommunene inn mot Gjøvik, og samtidig er det en moderat netto utpendling fra Gjøvikregionen sett under ett. Kommunene i regionen har klart høyere pendling til Gjøvik enn til noen andre regionsentre. Gjøvik og Vestre Toten (Raufoss) danner sammen sentrum for arbeidsmarkedsregionen (Østlandsforskning 2012). Et godt integrert arbeidsmarked er en styrke for en region. Det gjør at innbyggerne i regionen har et større spekter av arbeidsplasser å velge blant enn om de hadde vært isolerte fra hverandre. Et godt integrert arbeidsmarked gjør at det er lettere og mer fordelaktig å samarbeide om næringsutvikling. Det spiller da ikke så stor rolle i hvilken kommune arbeidsplassene er lokalisert, så lenge de er lokalisert i regionen. Denne gode interne arbeidsmarkedsintegrasjonen har hatt en positiv effekt på nettoflyttingen til Gjøvikregionen (Telemarksforskning 2014).

Samfunnsanalysen fra Telemarksforskning (2014) er helt klar på at flaskehalsen for vekst i Gjøvikregionen er den meget svake arbeidsplassutviklingen i privat sektor, og mer spesifisert innenfor basisnæringene. Basisnæringer er de delene av næringslivet som genererer inntekter utenfra. Forenklet kan man si at basisnæringene er de næringene som skaper veksten i regionen (besøksnæringene og de lokale næringene vokser i takt med befolkningen, mens de regionale næringene påvirkes og vokser i takt med basisnæringene). Det er i disse næringene verdiskapningen per innbygger er størst. Den uheldige bransjestrukturen i basisnæringene i Gjøvikregionen forklarer noe av den svake arbeidsplassutviklingen regionen har hatt de siste ti årene, men det har også vært en svak utvikling når vi korrigerer for bransjestrukturen. Gjøvikregionen har dermed ikke vært attraktiv for bedrifter de siste årene. Gjøvikregionen har hatt en forholdsvis svak befolkningsvekst, og den svake utviklingen i besøksnæringene forklares fullt og helt av den svake befolkningsutviklingen. Besøksnæringenes sysselsetting har faktisk utviklet seg bedre enn befolkningsutviklingen skulle tilsi. Det er naturlig å anta at nedgangen i basisnæringene har gitt redusert etterspørsel til de regionale næringene, og at det er årsaken til at de regionale næringene ikke har hatt vekst etter 2007. Man kan derfor si at den svake utviklingen i basisnæringene har vært flaskehalsen for næringsutviklingen generelt.

Samfunnsanalysen (Telemarksforskning 2014) viser at Gjøvikregionen siden år 2000 har mistet mer enn hver femte arbeidsplass innenfor basisnæringene, som i regionen i stor grad består av landbruk, industri og teknologiske tjenester. Spesielt industrien har vært hardt rammet med en nedgang på over 30% i tidsperioden. Et tydelig trekk er også at man i Gjøvikregionen ikke har klart å holde tritt med den betydelige veksten innenfor teknologiske tjenester. Den samlede nedgangen i basisnæringene, som samlet utgjør ca. 2.000 arbeidsplasser siden år 2000, har svekket Gjøvikregionen nasjonale posisjon innenfor basisnæringene. De svake flyttetallene til Gjøvikregionen kan forklares helt og holdent av den svake arbeidsplassutviklingen. Gjøvikregionens svake befolkningsvekst de siste årene skyldes dermed at regionen ikke har vært attraktiv for bedrifter. Gjøvikregionen framstår i så måte som ganske attraktiv som bosted.

For at Gjøvikregionen skal nå målet om å ha en sterkere vekst enn det regionen har i dag, er det nødvendig å få en bedre utvikling i basisnæringene. Basisnæringene i Gjøvikregionen består for en stor del av internasjonale og innovative bedrifter, som bør ha et stort potensiale for vekst, selv om konjunktturene har vært ugunstige de siste årene. Bostedsattraktiviteten i Gjøvikregionen er i utgangspunktet over middels, og det er et godt utgangspunkt for at basisnæringene skal kunne ekspandere.

Det er vanskelig (nesten umulig) å endre særlig mye på et steds næringsstruktur gjennom regional utvikling. En strategi for å endre næringsstrukturen til i beste fall ta flere tiår. Og det er omtrent umulig å vite hvilken næringsstruktur som vil være gunstig så langt frem i tid. En næringsstrategi bør derfor ta utgangspunkt i det næringslivet som faktisk eksisterer på stedet og konsentrere seg om forhold det er mulig å gjøre noe med (Telemarksforskning 2014). Det regionale handlingsrommet vil bestå i å øke bedrifts- og besøksattraktiviteten.

Med utgangspunkt i denne kunnskapen har Gjøvikregionen valgt tema ARBEIDSPASSUTVIKLING, med særlig fokus på basisnæringene, for Byregionprogrammets fase II.

Kunnskapsgrunnlaget peker på at en god utviklingsstrategi er å ta utgangspunkt i eksisterende næringsliv for å sikre videre vekst i etablerte virksomheter, skape bærekraftige spin-off selskaper fra de sektorer med potensial, og attrahere nyetableringer som kompletterer og styrker eksisterende bransjestruktur. Søkerkommunene i Gjøvikregionen slutter opp om en slik strategi, og har i fase II i Byregionprogrammet valgt å prioritere følgende innsatsområder: INDUSTRI - MAT - IKT

I tillegg ønsker deltagerne å ha med et fjerde innsatsområde «Annet», som kan fange opp muligheter og utvikling av kompetansearbeidsplasser innenfor andre bransjer.

Prosjektmål

Prosjektmål:

Gjøvikregionen skal bli en mer attraktiv og utviklingsorientert region med en sterkere vekst i arbeidsplasser og befolkning enn det den har i dag. Dette skal oppnås gjennom å iverksette og følge opp et sett av strategiske tiltak og aktiviteter, på en tverrfaglig måte, som bygger oppunder effektmålene.

Delmål / strategiske tiltak:

1. Utarbeide en regional og langsiktig næringsstrategi.

2. Etablere en handlingsplan for å sikre bedre utnyttelse og kommersialisering av forsknings- og utviklingsresultater.
3. Etablere og forsterke rammebetingelsene for et felles næringsråd / mottaksapparat i regionen som aktivt skal arbeide med å tiltrekke ny virksomhet som passer med regionens nærings- og kompetanseprofil. Samtidig avklare rollefordelingen mellom regionalt og lokalt næringsarbeid.
4. Styrke regional endringshastighet gjennom å etablere et program som skal bidra til økt satsning på nye produkter og markeder ut fra eksisterende næringsliv.

Effekt mål (5-10 år):

- Prosjektet skal bidra til å skape arbeidsplassvekst, på nasjonalt og internasjonalt nivå, først og fremst innenfor basisnæringene som i sum er høyere enn landsgjennomsnittet.
- Bedre samspill og mer målrettet samhandling mellom kommunene i regionen og med regionale kompetansmiljøer, innenfor næringsutvikling.
- Økt regional kraft bak næringsutviklingstiltak.
- Økt tillit og erkjennelse av felles interesser mellom kommunene og med næringsliv og kompetansmiljøer i regionen.
- Målrettet utveksling av erfaringer og kompetansedeling med andre regioner gjennom deltagelse i nettverksarbeid i regi av ByR.

Forankring

Det er et forpliktende og utpreget samarbeid mellom de fem kommunene i prosjektet. Gjennom regionrådet har de andre kommunene i regionen støttet en utvikling av Gjøvik som regionsenter. I tillegg uttrykker næringsliv, forsknings- og utdanningsinstitusjonene, fylkeskommunen og staten gjennom fylkesmannen ambisjon og ønske om et bedre og tettere samarbeid, som kan muliggjøre en bevisst satsing på felles, større koordinerte prosjekter som grunnlag for en god utvikling i regionen. Utviklingsprogrammet for byregioner sees som en ytterligere støtte til dette.

Alle kommuner har fattet politiske vedtak på å bidra inn i Byregionprogrammet med ressurser. I tillegg er prosjektet forankret i Oppland fylkeskommune, som i fase I har bidratt både med finansiering og ressurser i styringsgruppen. Gjøvikregionen Næringsråd har vært sterkt engasjert gjennom prosjektledelse. Regionrådet for Gjøvikregionen har vært involvert gjennom rollen som prosessveileder, og det har til nå vært orientert om prosjektet i to regionrådsmøter. Byen vår Gjøvik har deltatt i styringsgruppen.

Prosjektleder har i fase I orientert Regionrådet for Gjøvikregionen, styret i Gjøvikregionen Næringsråd samt regionalenheten i Oppland fylkeskommune om Byregionprogrammets mål og innhold, og om hvordan man jobber med programmet i vår region. Ordførerne i de fem kommunene har lagt fram- og fått tilslutning til prosjektplanen i formannskap og kommunestyre.

I arbeidet med søknaden for fase II har prosjektleder jevnlig orientert ordfører-/rådsmannsmøte. Valg av tema er lagt frem i formannskap i alle deltagende kommuner. Prinsipper og innsatsområder er lagt frem for Regionrådet for Gjøvikregionen (Oppland fylkeskommune har to politiske

representanter i regionrådet). Den endelige søknaden er lagt frem for formannskap med vedtak om deltagelse i fase II i 4 av 5 deltagende kommuner. I tillegg vil kommunestyret i Gjøvik kommune og Søndre Land kommune behandle søknaden.

Oversikt lokal og regional forankring (se vedlegg):

1. Regionrådet for Gjøvikregionen 20.03.2015, utvalg-saknr 8/15, arkivsaknr 15/948.
2. Gjøvik: Vedtak formannskapet 22.04.15, sak 53/15. Utskrift av vedtak i kommunestyret 30.04.2015 ettersendes.
3. Østre Toten: Vedtak formannskapet 15.04.15, sak 24/14.
4. Vestre Toten: Vedtak kommunestyret 23.04.15, arkiv 006, arkivsaksnr.: 14/730
5. Søndre Land: Utskrift av vedtak i kommunestyret 18.05.15 ettersendes.
6. Nordre Land: Vedtak formannskapet 15.04.15, sak 39/15.

NCE Raufoss, Campus Gjøvik Science Network og Bioforsk Apelsvoll har bidratt sammen med Regionrådet for Gjøvikregionen, kommunene og Gjøvikregionen Næringsråd i utarbeidelsen med søknaden for fase II. Kunnskapsmiljøene har dermed eierskap til innholdet i søknaden.

Prosjektorganisering

Kommunene må bygge nære og sterke relasjoner til andre aktører dersom de ønsker økonomisk vekst i sin region. Oxford Research (2014) mener at en kommune alene sjelden har nok ressurser eller kompetanse til å drive for eksempel et godt klyngeprosjekt, og at samarbeid kan tilføre profesjonalitet, kommersiell innsikt og ny kunnskap. Kommunene må imidlertid være villig til å gi partnerne plass og innflytelse.

Prosjektet er tenkt organisert i henhold til vedlagte figur (prosjektorganisering). Gjøvik kommune ved rådmannen er prosjekteier. Prosjektansvarlig er ordfører-/rådmannskollegiet, som har det overordnede ansvar for gjennomføring og resultater. Styringsgruppen fungerer på vegne av prosjekteier, og er prosjektets overordnede beslutningsorgan. Styringsgruppen foreslås å bestå av Regionkoordinator, to valgte representanter fra ordfører-/rådmannskollegiet i deltagende kommuner og tre representanter fra regionale, relevante virksomheter.

Prosjektleder skal være daglig leder for prosjektet, og har ansvar for fremdrift og resultatoppgjørelse på alle innsatsområder. I tillegg skal hvert innsatsområde skal ha en delprosjektleder og en arbeidsgruppe. Arbeidsgruppen skal bestå av personer fra relevante kompetansmiljøer, klynger, bedrifter og representanter fra kommunene. Prosjektleder og delprosjektledere utgjør prosjektgruppen (se modell vedlagt).

Vertikalt i modellen er innsatsområdene definert som bransjemessig utviklingsfokus hvor kjernekompetanse tilhørende hvert av de tre områdene skal bidra med sin fag- og utviklingskunnskap. Det er bedrifter og enkeltindivider som skal ta risiko for å vokse og skape nye arbeidsplasser, ikke kommuner. Kommunenes fokus skal være å stimulere og støtte opp under de som har et ønske og et potensiale for utvikling. Prosjektet velger derfor å peke på utviklingsmiljøer innenfor innsatsområdene som kan ta delprosjektlederansvar:

- Innsatsområde INDUSTRI: SINTEF Raufoss Manufacturing
- Innsatsområde MAT: Bioforsk Apelsvoll
- Innsatsområde IKT: Campus Gjøvik Science Network

Prosesser og aktiviteter skal foregå langs de horisontale pilene for å sikre tverrfaglighet og oppnåelse av potensielle synergier mellom innsatsområder. Det betyr at hovedaktivitetene er beskrevet uavhengig av bransje og innsatsområde, men det vil forekomme at delaktiviteter rettes mer mot enkeltstående innsatsområder eller samarbeid mellom to områder. Det vil bli utnevnt prosessdrivere for hovedaktivitetene, nummerert fra 1-4, er, som rapporterer til prosjektleder.

Strategiene er forankret i prioriteringene i strategisk Plan for Gjøvikregionen 2012-15. For å sikre kommunal forpliktelse og deltakelse i gjennomføring av strategier og tiltak vil dette kreve spesifikke vedtak i kommunene; generelt i forhold til å delta i aktivt i utviklingsarbeidet ut fra et regionalt ståsted og med regional ledelse. Tiltakene skal innarbeides i respektive kommunale samfunns- og næringsplaner. Spesifikt vil en innen industrisatsingen bygge på erfaringer gjort i samarbeidet mellom Gjøvik og Vestre Toten innen omstillingsarbeidet med SMBer inneværende år, i tillegg til å invitere flere kommuner inn og fortsatt benytte bistand og oppfølging fra SINTEF Raufoss Manufacturing (intensjonsavtale med SRM). Innen IKT-satsingen må det inngås tilsvarende avtaler. Ved å bygge på erfaringer, arbeidsmåter og organisering må man jobbe for å utvide bedriftsnettverket i CGSN gjennom intensjonsavtaler. Innen innsatsområde MAT må det etableres et mer forpliktende samarbeid med Bioforsk Apelsvoll og Mat fra Toten.

Prosjektaktivitetene skal gjennomføres på tvers av de tre innsatsområdene, og listen nedenfor indikerer om prosjektet har egne ressurser til gjennomføring eller om man trenger ekstern bistand:

- Aktivitet 1: Foresight-prosessen fasiliteres og gjennomføres av ekstern rådgiver. Prosess-driver og delprosjektleder bistår.
- Aktivitet 2: Gjennomføres som en kombinasjon av egeninnsats fra utviklingsmiljøene og profesjonelle aktører som KoAks (kunnskapsparken) og Gjøvikregionen Næringsråd.
- Aktivitet 3: Innleid/ansatt resurs som sammen med prosjektgruppen skal definere regionens ønskede posisjon og budskap i en kommunikasjonsstrategi med sikte på skaffe ny-etableringer i næringslivet.
- Aktivitet 4: Bruk av prosjektets ressurser til å beskrive modell for økt endringshastighet i eksisterende næringsliv med utgangspunkt i Omstillingsprogrammet i Vestre Toten kommune.

Samarbeidspartnere

Søkerkommunene (Gjøvik, Vestre Toten, Østre Toten, Søndre Land og Nordre Land) - prosjekteier, styringsgruppe, arbeidsgruppe, finansierende.

Regionrådet for Gjøvikregionen - Styringsgruppeleder

Gjøvikregionen Næringsråd - Prosjektledelse

Oppland fylkeskommune - Finansierende, deltagende Regionråd

SINTEF Raufoss Manufacturing - Prosessdriver og bidragsyter prosjektaktiviteter

NCE Raufoss - Ansvarlig innsatsområde Industri

Bioforsk Apelsvoll - Ansvarlig innsatsområde Mat

Campus Gjøvik Science Network - Ansvarlig innsatsområde IKT

Virksomheter fra de ulike innsatsområdene - Arbeidsgrupper

KoAks (kommersialiseringsakselrektor) - Ressurs aktivitet 2

Andre By-regioner - nettverk og erfaringsutveksling

FoU-institusjoner - Kunnskapsgrunnlag

(Se tabell på side 13 i søknaden)

Aktiviteter

Prosjektet har fire distinkte hovedaktiviteter som involverer alle innsatsområder, som igjen er brutt ned til delaktiviteter (indeksert med a, b, c ...):

1. Utvikle og beslutte en FELLEES og langsiktig næringsutviklingsstrategi for regionen.

a. Denne delaktiviteten har til hensikt å kartlegge kommunene og regionens evne til å yte service og tjenester overfor næringslivet, samt prioritere de viktigste og mest hensiktsmessige forbedringspunktene. Kartleggingen skal dokumentere hvilke tiltak som best kan realisere forbedringene og gjøre søkerkommunene i fellesskap til en bedre samarbeidspartner/fasilitator for det lokale næringslivet. Resultatet fra aktiviteten danner et ståstedsbilde på hvordan regionen oppfattes av lokalt næringsliv med hensyn til basiselementene for attraktivitet for næringslivet definert av Telemarksforskning (se vedlagte modell).

b. Neste trinn er å gjennomføre en framtidstenkningsprosess, basert på Foresight- og scenariometoder, som skal danne grunnlaget for en langsiktig og felles næringsutviklingsstrategi for regionen. Foresight brukes til å tenke strategisk rundt kreftene som driver næringsutvikling på lang sikt, som i neste steg skal hjelpe beslutningstakere og tilretteleggere med å ta bedre og mer sammenfallende beslutninger. Metoden har vunnet terreng på grunn av fokus på framtid og kunnskap, og at økt kunnskap oppstår best i grenseflatene mellom ulike organisasjoner, aktører og posisjoner. Resultat fra denne prosessen er å gjennomføre til sammen fire Foresight-workshops, innenfor hvert innsatsområde og i fellesskap. Dette dokumenteres som input til en samlet regional næringsutviklingsstrategi.

c. En oppsummerende aktivitet blir å koordinere det definerte ståstedsbildet og Foresight-prosessen i lys av samfunnsanalysen, til et felles og omforent strategidokument. Dette strategidokumentet på tvers av innsatsområder skal også danne grunnlag for en kommunikasjonsplattform som forteller en enhetlig historie til bruk av prosjektet og andre interessenter for å styrke omdømmet.

2. FELLEES handlingsplan for kommersialisering av forsknings- og utviklingsresultater i søkerkommunene.

a. Det har den senere tid vært mye fokus, både nasjonalt og internasjonalt, på at bedrifter og klynger i samarbeid med FoU-institusjoner framover må bli bedre til å kommersialisere resultater fra forskning og utvikling. Nasjonalt er det gjennom Forskningsrådet opprettet et "Forny" program og Innovasjon Norge setter fokus på denne problematikken gjennom "Drømmeløftet". Innen Horizon 2020 i EU bruker man begrepet "Valley of death" for å beskrive den ofte tunge prosessen fra at forskningen har bekreftet/avkreftet et sett av hypoteser til et produkt eller en tjeneste på en bærekraftig måte er kommersialisert og nyttiggjort. Mange store internasjonale konsern bruker TRL (Technology Readiness Level) som en skalering på hvor man er i den ovennevnte "dalen". Denne utfordringen gjelder i høyeste grad også i Gjøvikregionen, og denne aktiviteten har til hensikt å identifisere et sett med case, både innenfor og på tvers av innsatsområder, som har vist potensial ut fra forskningsresultater. Deretter skal man utforme kriterier og handlingsplaner for hvordan regionen på en bedre måte kan bidra til å realisere og kapitalisere lokalt på den forskningen som produseres i regionen.

b. Etter å ha identifisert ulike case med potensial er neste skritt i prosjektet å bidra til at disse casene løftes frem ved bruk av eksterne virkemidler regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Målet er å identifisere minst ett case pr innsatsområde som til sammen har potensial til å bidra på en god måte mot prosjektets effektmål.

3. FELLEES kommunikasjonsstrategi for regionen med hensikt å attrahere nye næringslivsaktører.

a. Gjøvikregionen har gode forutsetninger for å utvikle en ledende nasjonal posisjon innen industrirettet forskning og næringsliv. Høgskolen i Gjøvik har et tett samarbeid med Raufossmiljøet, og i 2014 fikk SINTEF Raufoss Manufacturing status som nasjonalt Senter for Forskningsdrevet Innovasjon (SFI) på industriproduksjon. Regionen er allerede langt fremme på å hente ut forskningsmidler og på samarbeid mellom forskning, utdanningsmiljøer og teknologi. NTNU og SINTEF har vært valgt som strategiske alliansepartnere i å bygge opp kompetansemiljøet rundt industrien og forskningen. NTNU og høyskolene i Gjøvik, Ålesund og Sør-Trøndelag har vedtatt en strategi om sammenslåing. Det skal utarbeides en kommunikasjonsstrategi som skal posisjonere regionen som er kraftsenter på kompetanse i Innlandet, bygge attraktivitet med utgangspunkt i kompetanse- og næringsmiljøet, gi økt kjennskap til mulighetene i næringslivet i regionen og skape oppmerksomhet om kommersialiseringen av kunnskapen og forskningen. Strategidokumentet skal definere ønsket posisjon, budskap og strategi.

b. Utarbeide en konkret handlingsplan som bygger opp under strategien. Målet er å attrahere minimum 5 nye virksomheter til regionen i løpet av perioden for effektmålet.

4. Opprettelse av et FELLEES program for økt endringshastighet i eksisterende næringsliv.

a. Regionen har flere store næringsaktører som gjennom FoU er ledende innen sine bransjenisjer. En trend derimot er at mange av disse blir mer internasjonale i form av verdikjede og eierskap som igjen fører til økt fokus på kjernekompetanse. Dette er isolert sett nødvendig for å være konkurransekraftig, men erfaringer fra Omstillingsprogrammet i Vestre Toten kommune (2010-2016), viser at midler til forstudier og tidligfase-innovasjon kan bidra positivt i den forstand at man utløser spin-offs fra etablerte bedrifter. Denne delaktiviteten skal dermed beskrive en felles interkommunal modell for hvordan man kan utløse innovasjoner, på siden av kjernevirksomhet, fra eksisterende næringsliv.

- b. En omforent modell for økt endringshastighet i, og fra, eksisterende næringsliv vil kreve en betydelig finansiering. Denne delaktiviteten skal utforme en modell for, og sikre tilstrekkelig og langsiktig, finansiering til å drifte programmet samt bedriftsrettede tiltak i en tidlig innovasjonsfase.
- c. Bidra til å etablere endringsprogrammet som har til mandat å identifisere bedrifter og prosjekter, samt prioritere, tildele og følge opp enkelttiltak som kan utgjøre en forskjell gjennom dette alternative og komplementære virkemidlet.

Målgrupper

Målgrupper er i denne sammenheng definert som de viktigste aktørene som prosjektet ønsker å henvende seg til for å oppnå prosjekt- og effektmålene. Det er naturlig at bildet på målgrupper endrer seg underveis, men foreløpig er følgende målgrupper definert:

- Kommunene: Kommunene vil få befolkningsvekst, høyere skatteinntekter og en god struktur for næringsutvikling.
- Regionens innbyggere: Innbyggene vil få tilgang på flere, attraktive arbeidsplasser ved at antall arbeidsplasser i regionen øker.
- Bedrifter i basisnæringene og teknologitjenesteleverandører i regionen: Næringsaktørene vil få felles forståelse for fremtidige satsinger, bedre samarbeid og større utviklingsmuligheter og bedre tilgang på kvalifisert arbeidskraft. De vil få tilgang på et FELLETS nærings- og utviklingsapparat i regionen. Vekst i basisnæringer gir ringvirkninger som vekst i regionale- og besøksnæringer.
- Vekstnæringer utenfor regionen: Tilbud om gode betingelser for etablering i regionen gjennom tilgang til næringsvennlige kommuner, infrastruktur, næringsklynger, FoU-miljøer, kompetent arbeidskraft etc.
- Nettverk med andre ByR-regioner for å utveksle erfaringer og kompetanse.

Resultat

Ønskede og forventede resultater fra ByR-programmet i Gjøvikregionen er en kombinasjon av teoretiske mål og kvantifiserbare resultater på kort og lang sikt. Følgende forventede resultater er nedfelt, hvor første siffer korresponderer med hovedaktiviteter:

Resultat 1.1: Gjennomført og dokumentert ståstedsanalyse og foresight-prosess.

Resultat 1.2: Felles og omforent næringsutviklingsstrategi som også beskriver sammen-hengen, samt potensielle synergier og vekstmuligheter, mellom innsatsområder og basis-næringer.

Resultat 2.1: Realisering av minst et case pr innsatsområde i Forny eller lignende virkemidler for kommersialisere og nyttiggjøre forskningsresultater.

Resultat 3.1: Det etableres minimum fem nye virksomheter i regionen basert på strategisk kommunikasjon av Gjøvikregionen som et attraktivt sted å drive næringsutvikling.

Resultat 4.1: Beskrivelse av teoretisk modell for hvordan regionen kan sikre økt endrings-hastighet i eksisterende virksomheter.

Resultat 4.2: Sikre finansiering i størrelsesorden 8-12 MNOK/år for samlet endringsprogram i regionen.

Resultat 4.3: Gjennomføre minst to fellestiltak mellom innsatsområdene som sikrer ny-skaping og verdiskaping på tvers av bransje og kunnskapsområder.

Resultat 4.4: Sikre og etablere 500 arbeidsplasser ut fra eksisterende næringsliv innen 5 år.

Effekter

Effekt mål:

- Prosjektet skal bidra til å skape arbeidsplassvekst, på nasjonalt og internasjonalt nivå, først og fremst innenfor basisnæringene som i sum er høyere enn landsgjennomsnittet.
- Bedre samspill og mer målrettet samhandling mellom kommunene i regionen og med regionale kompetansmiljøer, innenfor næringsutvikling.
- Økt regional kraft bak næringsutviklingstiltak.
- Økt tillit og erkjennelse av felles interesser mellom kommunene og med næringsliv og kompetansmiljøer i regionen.
- Målrettet utveksling av erfaringer og kompetansedeling med andre regioner gjennom deltagelse i nettverksarbeid i regi av ByR.

Se for øvrig matrise over risikovurdering og -håndtering i vedlagte prosjektplan.

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Kostnadsplan/budsjett

Tittel	2015	2016	2017	SUM
Aktivitet 1/Næringsutviklingsstrategi	800 000	220 000		1 020 000
Aktivitet 2/Kommersialisering FoU		900 000	600 000	1 500 000
Aktivitet 3/Attrahere nye aktører	850 000	1 600 000	1 400 000	3 850 000
Aktivitet 4/Øke endringshastigheten	380 000	300 000	100 000	780 000
Aktivitet 5/Prosjektledelse inkl. møter, reiser	450 000	800 000	900 000	2 150 000
Sum kostnad	2 480 000	3 820 000	3 000 000	9 300 000

Viser til tids- og milepælsplan vedlagt som sees i sammenheng med kostnadsplanen.

«Kostnadene skal spesifiseres, jf. punkt 4 i Utlysningen»

Finansieringsplan

Tittel	2015	2016	2017	SUM
Egeninnsats kommunene	300 000	300 000	300 000	900 000
Egeninnsats næringsråd	150 000	150 000	150 000	450 000

Egeninnsats samarbeidspartnere	250 000	250 000	250 000	750 000
Gjøvik kommune	250 000	250 000	250 000	750 000
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	1 000 000	1 000 000	1 000 000	3 000 000
Nordre Land kommune	75 000	75 000	75 000	225 000
Oppland fylkeskommune	250 000	250 000	250 000	750 000
Partnerskapsmidler	500 000	500 000	500 000	1 500 000
Søndre Land kommune	75 000	75 000	75 000	225 000
Vestre Toten kommune	125 000	125 000	125 000	375 000
Østre Toten kommune	125 000	125 000	125 000	375 000
Sum finansiering	3 100 000	3 100 000	3 100 000	9 300 000

«Byregionens egenfinansiering skal spesifiseres, jf. punkt 4 i Utlysningen»

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato
Fig. 1 Ressurser og potensial arbeidsplassutvikling.pdf	301 908	29.04.2015
Fig. 2 Prosjektorganisering.pdf	273 318	29.04.2015
Gjøviks rolle som regionsenter Østlandsforskning.pdf	1 897 879	29.04.2015
Kostnads- og finansieringsplan.pdf	373 682	29.04.2015
Næringsanalyse-og-relatert-variasjon-i-Gjøvikregionen Østlandsforskning.pdf	1 197 531	29.04.2015
Prosjektplan fase II ByR Gjøvikregionen.pdf	659 304	29.04.2015
Protokoll Regionråd 20.03.15.pdf	65 725	29.04.2015
Saksframstillinger og vedtak fase II ByR Gjreg.pdf	606 459	29.04.2015
Samfunnsanalyse Telemarksforskning Gjøvikreg.pdf	2 803 852	29.04.2015
Tids- og milepælsplan.pdf	339 141	29.04.2015